

RAMOWY PLAN PRACY - ETYKA

KLASY IV-VIII

ROK SZKOLNY 2026/2027

Szkoła Podstawowa nr 13 im. Lucjana Cyłkowskiego w Gdyni
Nauczyciel: Dorota Frąszczak

Program stanowiący podstawę planowania pracy

Plan opracowano w oparciu o program nauczania etyki Katarzyny Myrcik „Abecadło etyki. Program nauczania etyki w klasach 4-8 szkoły podstawowej”, Wydawnictwo OPERON, z uwzględnieniem podstaw programowych właściwych dla uczniów objętych zajęciami w roku szkolnym 2026/2027.

Ramowy plan pracy porządkuje i uzupełnia sposób realizacji programu odpowiednio do aktualnych wymagań programowych, organizacji zajęć oraz potrzeb i możliwości uczniów.

Założenia realizacji planu

1. Plan ma charakter ramowy. Dobór, kolejność i stopień pogłębienia zagadnień są dostosowywane do wieku, możliwości, potrzeb i zainteresowań uczniów oraz specyfiki grupy.
2. Poszczególne zagadnienia mogą być łączone, rozwijane i podejmowane ponownie w różnych kontekstach. Jedno zagadnienie może być realizowane podczas jednej lekcji lub stanowić podstawę dłuższego cyklu zajęć.
3. Zajęcia prowadzone są przede wszystkim w formie rozmowy i dyskusji, dociekań filozoficznych, analizy problemów i dylematów etycznych, pracy z tekstami kultury, gier i ćwiczeń oraz działań twórczych.
4. Sposób realizacji treści uwzględnia międzyoddziałyowy i międzyrocznikowy charakter grup. Te same problemy mogą być podejmowane na różnym poziomie złożoności i samodzielności, odpowiednio do wieku i możliwości uczniów.
5. W toku zajęć uczniowie uczestniczą w doświadczeniach edukacyjnych przewidzianych w podstawie programowej, odpowiednio dobranych do realizowanych zagadnień i możliwości grupy.

Cele ogólne

Celem zajęć etyki jest:

1. rozwijanie zdolności do refleksji nad dobrym życiem, własnym postępowaniem oraz problemami o charakterze etycznym;
2. poznawanie i rozumienie podstawowych pojęć, wartości i problemów etycznych;
3. rozwijanie samodzielnego myślenia, formułowania własnego stanowiska i jego uzasadniania;
4. rozwijanie umiejętności prowadzenia dialogu, rozważania różnych stanowisk oraz dostrzegania złożoności problemów;
5. kształtowanie odpowiedzialności za własne wybory i działania w relacji z samym sobą, innymi ludźmi, wspólnotą, wiedzą, światem cyfrowym i przyrodą;
6. rozwijanie otwartości na różnorodność przekonań, kultur, tradycji i sposobów życia.

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Uczeń, odpowiednio do swojego wieku, możliwości i etapu rozwoju:

1. rozpoznaje i analizuje problemy o charakterze etycznym oraz posługuje się podstawowymi pojęciami etycznymi;
2. rozpoznaje wartości i normy moralne oraz podejmuje próby ich uzasadniania i oceny;
3. formułuje własne stanowisko, uzasadnia je oraz odnosi się do argumentów i stanowisk innych osób;
4. dostrzega związki między wolnością, wyborem, intencją, działaniem, jego konsekwencjami i odpowiedzialnością;
5. podejmuje refleksję nad sobą, własnymi potrzebami, wartościami, celami i sposobem życia;
6. analizuje problemy pojawiające się w relacjach z innymi ludźmi i we wspólnocie, w szczególności związane z prawdą, krzywdą, sprawiedliwością, różnorodnością, godnością i prawami człowieka;

7. dostrzega etyczny wymiar zdobywania, przekazywania i wykorzystywania wiedzy i informacji oraz korzystania z technologii cyfrowych;
8. rozpoznaje problemy etyczne związane ze stosunkiem człowieka do przyrody i zwierząt;
9. dostrzega różnorodność religii, przekonań i źródeł norm moralnych oraz podejmuje refleksję nad relacjami między religią, moralnością i etyką;
10. dokonuje refleksji nad własną pracą, osiągnięciami i postępami.

Ramowy rozkład treści

Kolejność obszarów i zagadnień ma charakter orientacyjny. Zakres, kolejność i czas ich realizacji są dostosowywane do wieku, możliwości, potrzeb i zainteresowań uczniów oraz sytuacji pojawiających się w toku zajęć.

1. Od pytania o szczęście do etyki

- Czym jest postawa filozoficzna? - od przypowieści Pitagorasa do Sokratesa.
- Czym jest szczęście? - Sokrates, stoicy i epikurejczycy.
- Od szczęścia do dobra - czym zajmuje się etyka?
- Co podlega ocenie moralnej? - podstawowe pojęcia etyczne.
- Kiedy jesteśmy odpowiedzialni za swoje czyny?

2. Ja - kim jestem i jak chcę żyć?

- Kim jestem i skąd to wiem? - poznawanie siebie, swoich możliwości i ograniczeń.
- Czego potrzebuję, a czego pragnę?
- Czy jestem wolny? - wybór, wolność i jej granice.
- Jak chcę żyć? - cele, wartości i odpowiedzialność za własne życie.

3. Ja i inni

- Czy człowiek może żyć bez innych? - człowiek jako istota społeczna.
- Po co nam bliskie relacje? - znajomość, przyjaźń i samotność.
- Jak żyć z innymi? - normy, wolność i odpowiedzialność w relacjach.
- Dlaczego się nie zgadzamy? - konflikt, spór i różnica poglądów.
- Krzywda i pomoc - kiedy jesteśmy odpowiedzialni za drugiego człowieka?

4. Ja i wspólnota

- Co nas łączy, a co nas dzieli? - podobieństwa i różnice między ludźmi.
- Inny, obcy, różny - tolerancja, stereotypy i uprzedzenia.
- Po co nam zasady? - jednostka, grupa i wspólnota.
- Czy sprawiedliwie zawsze znaczy po równo?
- Czy każdy ma takie same prawa? - godność i prawa człowieka.

5. Wiedza, prawda i informacja

- Skąd wiem, że to prawda? - wiedza, informacja i wiarygodność źródeł.
- Dlaczego wiedza jest wartością?
- Kłamstwo - czy wiedzę można wykorzystać przeciwko innym?
- Czy można mną manipulować? - informacja, wpływ i odpowiedzialność.

6. Ja w świecie cyfrowym

- Czy w Internecie obowiązują te same zasady co poza nim?
- Kim jestem w sieci? - prywatność, wizerunek i odpowiedzialność.
- Czy technologia pomaga nam być razem? - relacje i komunikacja w świecie cyfrowym.
- Czy sztuczna inteligencja może zrobić wszystko za mnie? - możliwości, granice i odpowiedzialność.

7. Ja i przyroda

- Czy przyroda może żyć bez człowieka, a człowiek bez przyrody?
- Człowiek i zwierzęta - za co jesteśmy odpowiedzialni?
- Czy mamy wpływ na przyszłość naszej planety?

8. Człowiek, religia i sacrum

- Dlaczego ludzie świętują? - święta, tradycje i obyczaje.
- Religie świata - różne wierzenia, wspólne pytania.
- Religia czy/i etyka?

Zasady oceniania

1. Założenia ogólne

Ocenianie na zajęciach etyki odnosi się do osiągnięć i postępów ucznia w zakresie rozwijanych wiadomości i umiejętności oraz służy wspieraniu jego dalszego rozwoju.

Ocenie nie podlegają przekonania, światopogląd ani osobiste poglądy ucznia. Odmienność stanowiska nie wpływa na ocenę, jeżeli uczeń potrafi je przedstawić, podejmuje próbę jego uzasadnienia oraz uczestniczy w analizie rozważanego problemu.

Przedmiotem oceniania nie są cechy osobowości ucznia, w szczególności jego śmiałość, spontaniczność ani łatwość publicznego wypowiadania się.

2. Co podlega ocenie

1. zaangażowanie w podejmowanie problemów i zadań realizowanych podczas zajęć;
2. rozumienie i analizowanie omawianych problemów etycznych;
3. formułowanie własnego stanowiska i jego uzasadnianie;
4. dostrzeganie różnych punktów widzenia i odnoszenie się do argumentów innych osób;
5. posługiwanie się poznawanymi pojęciami i wiadomościami;
6. rozwój samodzielności i umiejętności związanych z refleksją etyczną.

3. Sposoby rozpoznawania osiągnięć ucznia

Osiągnięcia i postępy ucznia są rozpoznawane systematycznie w toku zajęć, przede wszystkim na podstawie obserwacji jego pracy.

Uczeń może prezentować swoje wiadomości, umiejętności i sposób rozumowania w różnych formach odpowiednich do charakteru zajęć oraz jego wieku i indywidualnych możliwości, w szczególności poprzez rozmowę i dyskusję, pracę indywidualną lub zespołową, analizę problemu, wykonanie zadania, pracę z tekstem, działania twórcze, debatę, dramę lub inne formy pracy.

Udział w dyskusji nie jest utożsamiany z częstotliwością zabierania głosu.

Nauczyciel przekazuje uczniom na bieżąco ustną informację zwrotną dotyczącą ich pracy i postępów.

Oceny bieżące mogą być ustalane na podstawie pracy ucznia podczas pojedynczych zajęć lub dłuższego cyklu poświęconego określonemu zagadnieniu.

4. Dostosowanie wymagań

Wymagania edukacyjne oraz sposoby rozpoznawania i prezentowania osiągnięć dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

5. Kryteria ocen

Stopień celujący - 6

Uczeń z dużym zaangażowaniem podejmuje problemy omawiane podczas zajęć, samodzielnie formułuje i uzasadnia swoje stanowisko, dostrzega różne aspekty problemu oraz potrafi odnieść się do stanowisk i argumentów innych osób. Wykazuje się samodzielnością myślenia i umiejętnie wykorzystuje poznane pojęcia i wiadomości.

Stopień bardzo dobry - 5

Uczeń z zaangażowaniem pracuje podczas zajęć, formułuje własne stanowisko i potrafi je uzasadnić, rozumie omawiane problemy, dostrzega różne stanowiska oraz właściwie wykorzystuje poznane pojęcia i wiadomości.

Stopień dobry - 4

Uczeń uczestniczy w pracy podczas zajęć, rozumie podstawowe problemy i pojęcia, przedstawia własne stanowisko oraz podejmuje próby jego uzasadnienia. Z pomocą nauczyciela dostrzega różne aspekty omawianych zagadnień.

Stopień dostateczny - 3

Uczeń podejmuje pracę podczas zajęć, rozpoznaje podstawowe zagadnienia i pojęcia oraz przy wsparciu nauczyciela podejmuje próby formułowania własnego stanowiska i uczestniczenia w analizie problemów.

Stopień dopuszczający - 2

Uczeń w ograniczonym zakresie podejmuje pracę podczas zajęć i przy znacznym wsparciu nauczyciela rozpoznaje podstawowe zagadnienia oraz wykonuje proste zadania związane z omawianymi problemami.

Stopień niedostateczny - 1

Uczeń nie podejmuje pracy podczas zajęć i mimo udzielanego wsparcia nie wykazuje osiągnięć pozwalających na ustalenie oceny dopuszczającej.

6. Samoocena i ustalanie oceny klasyfikacyjnej

Ważnym elementem oceniania jest samoocena ucznia oraz refleksja nad własną pracą, osiągnięciami i postępami.

Przed ustaleniem śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej nauczyciel przeprowadza z uczniem indywidualną rozmowę podsumowującą. Uczeń dokonuje refleksji nad swoim udziałem w zajęciach, zaangażowaniem, osiągnięciami i zmianami, które dostrzega we własnej pracy.

W ramach samooceny uczeń może zaproponować stopień, który jego zdaniem odpowiada jego osiągnięciom i postępom, oraz uzasadnić swoją propozycję.

Samoocena ucznia jest uwzględniana w procesie oceniania, jednak śródroczną i roczną ocenę klasyfikacyjną ustala nauczyciel.

Ocena klasyfikacyjna jest ustalana na podstawie osiągnięć i postępów ucznia rozpoznawanych w toku całego okresu klasyfikacyjnego.